

Kulturredaktör Camilla Carnmo
E-post camilla.carnmo@smp.se
Tel 0470-77 06 14

I morgon: Träffa Lena Kallenberg.

”Att ha en vilja att göra konst av dessa bruksföremål är kanske en ambition att få igång en starkare utveckling i branschen. På modesidan lever traditionen med kläder som konst starkt.”

MYCKET DESIGN – LITE KONST

Virserums konsthall bjuder på Textilsommar

DET ÄR TEXTILSOMMAR på Virserums Konsthall igen. Den 5:e juni öppnade man utställningarna *Aterbruk* och *Kolla mej! Kolla dej!* Och nu i söndags hade man stor invigningsfest för utställ-

KONST Textilsommar

ningarna *Passioner* och *Kläderna och Konsten*. Det stora pappershuset från förra årets träutställning lever kvar, nu med plasttak, och ger med sin yta på 1740 kvm plats åt 11 scener på temat *Passioner*. Här blandas tyger, kläder och möbler hej vilt i ett försök att få kläder och möbler att kommunicera. Tanken är att man vill påverka möbelindustrin att ta efter modeindustrins spontanitet och experimentlusta.

EN GOD TANKE, men möbler på utställningar blir alltid väldigt mycket möbelaffär utan att man får provsitta stolarna. Spänningen uteblir mellan **Camilla Tullins** torseletter och **Yngve Ekströms** *Laminostolar* och att kalla scenen *Begär* känns lite väl klichéartat. I scenen *Död* vill **Emma Persson** med sin dödsdräkt diskutera ett allvarligt ämne med oss och visst kontrasterar gummistolen *Non 2000* med sin matta svarta yta vackert mot det vita plisserade sidentyget, men den tillför ingenting i tankarna runt döden. Både kläder och möbler är bruksföremål och designen blir god design när föremålen fungerar för sitt ändamål. Att ha en vilja att göra konst

Teckna kroppen med tråd av Malin Eriksson. Foto: STEFAN NILSSON

av dessa bruksföremål är kanske en ambition att få igång en starkare utveckling i branschen. På modesidan lever traditionen med kläder som konst starkt. Traditionen att skapa haute couture bara för catwalken har funnits länge och alla är vi överens om att dessa plagg inte är bruksföremål, men att det är de som ger näring åt modeindustrin. Kanske är detta förhållande önskvärt även för möbelindustrin och kanske var **Jonas Bolin** på gång på 1980-talet med sin stol *Concrete*, men på den här utställningen i Virserum för man samman möbler och kläder vars största syfte är att brukas och försöker göra konstinstitutioner av dem. Någonstans tar det

Catwalk av Stina Opitz.

Foto: STEFAN NILSSON

stopp, och blir inte så intressant som det skulle ha kunnat bli om man fört samman möbelformgivare och modedesigners personligen i ett utvecklingsskede så att tankar och idéer hade kunnat mötas innan det var sent.

ETT VISST MÅTT av detta skönjer man i scenen *Frosseri* där man tydligt märker samarbetet mellan textildesigner **Paola Suhonen** och möbeldesigner **Peter Andersson** och **Matti Kinell** om det så bara rör sig om att färgerna i Paolas tyg *Ponygarden* stämmer ihop med färgerna på killarnas stolar *Beamon*.

På bottenvåningen i Pappershuset ligger **Malin Erikssons** fantastiska tredimensionellt tecknade kvinnokropp. I lintråd har hon likt en dator byggt upp ett skal av en människa. Inga

kläder, ingen design, bara människan och ändå bara luft.

I Torkladan finner man utställningen *Kläderna och Konsten*. Här finner man konstnärer som arbetar med kläder som ett konstnärligt uttrycksmedel, till skillnad från kläderna i Pappershuset. Här ryms inga bruksföremål, här ryms bara våra reaktioner på konstnärernas tankar. **Linnea Blomgren** har vävt en tegelstensrutigt damast som hon sytt upp kläder i. Tyget, kläderna om det så bara rör sig om att verket *Powstanie Pamietamy* berättar historien om Warszawas motstånd mot nazisterna och är vackert samtidigt som det är hårt och starkt. **Linda Nordfors** har med godis som arbetsmaterial byggt upp scener runt människans behov av att skapa identitet. Med ett barockt uttryck

fångslar de jättestora godis-skulpturerna betraktaren och skor helt inklädda i godis serverade på jeansfat ger en viss avsmak. Ett betydligt mer kantigt och bräckligt formspråk använder **Stina Opitz** i sin installation *Catwalk*. Om det var hon som fick tillverka JAS-plan i Linköping så skulle världen se lite annorlunda ut. I leksaksstorlek sänder dessa tygklädda flygplan ut en optimism där de står starka på blommiga strykbrädor.

ETT 70-TAL KONSTNÄRER och designers trängs och samsas i den här utställningen som med sin storlek är mycket imponerande. Åk till Virserum och förvänta dig en stor designutställning och en mindre utställning med textilkonst. Förundras och inspireras över vackra möbler och kläder utan att tänka allt för mycket på tankarna bakom utställningen. Missa inte **Sonja Hahn Ekbergs** fantastiska textila juveler, **Ann-Sofie Back** och **Annika von Hausswolffs** installation *Det sista självporträttet* eller **Fredrik Mattson** och **Stefan Borselius** stol *Snooze* vars snirkliga mönster är hetaste trenden just nu i inredningsverige tillsammans med Eva Marmbrandts laserskurna blommiga rumsavdelare.

Erika Samuelsson

Textilsommar 2005:
Passioner, Kläderna och konsten
Virserums Konsthall
Till och med 11 september

Ur scenen *Frosseri* med textilformgivare Paola Suhonens tyg *Ponygarden*. Foto: STEFAN NILSSON

Sontags Amerika filmas vid års slutet

Susan Sontags förfäder emigrerade till Amerika från en liten ort nära Vilnius. Hennes bok *Amerika* är en berättelse om en polsk teaterskådespelerska som tillsammans med familj och vänner, författare och konstnärer, 1986 flyttade till Amerika för att starta ett utopiskt samhälle i Kalifornien. Experimentet misslyckades och **Maryna Zalezowska** bestämde sig för att återvända till skådespeleriet. "...Om och om igen övade hon det inferniska th-ljudet ...". Hennes turné och uppträdanden på Amerikas största scener blev en stor succé.

Susan Sontag. Foto: PRESSENS BILD

Susan Sontags berättelse är baserad på verkliga personer och händelser. I verkligheten hette Maryna Zalezowska **Helena Modrzejewska** och förebilden för författaren Ryszard är **Henrik Sienkiewicz**. I slutet av året startar filmatiseringen av boken. För regin står den polske regissören **Jerzy Skolimowski**. Den franska skådespelerskan **Isabelle Huppert**, som sedan hon läst boken drömde om en filmatisering av den, kommer att spela Maryna Zalezowska. **Angus Barton**, chefen för California Theatre, skall gestaltas av **Dennis Hopper**. Andra namn som nämns i samband med filmatiseringen är **Jeremy Irons** – som spelade huvudrollen i **Skolimowskis** *Moonlight* – **Heleen Mirren** och **Willem Dafoe**. Filmen kommer att bli tvåspråkig.

"Vi har en lång vandring framför oss." – är den sista mening i *Amerika*, som blev Susan Sontags sista skönlitterära bok. Hon hann skriva på kontraktet om filmatisering innan hon gick bort i december 2004.

Elzbieta Jasinska Brunberg

Ahlin om Ahlin – Gunnel skriver om den glade Lars

LARS AHLIN ÄR EN författare man borde damma av. Så tänker jag ibland när jag betraktar de

BOK Nu ska vi ta pulsen på världen!

illgröna volymerna i min bokhylla: en serie nyttgävor från 1970-talet inhandlade för en billig peng på ett antikvariat. Där står *Tåbb med manifestet* (1943), *Inga ögon väntar mig* (1944), *Min död är min* (1945), *Om* (1946),

Gunnel och Lars Ahlin i arbete.

Foto: PRESSENS BILD

Jungfrun i det gröna (1947) och någon senare essäbok. Vad jag vill minnas tyckte jag bäst om hans noveller, särskilt klassikerna *Kommer hem och är snäll* och *Inga ögon väntar mig*, Romanerna var tyngre och träigare, essäerna närmast obegripligt omständliga.

KAN GUNNEL AHLIN, som levde med författaren under femtio år, återväcka intresset? Jag ägnar hennes memoarbok *Nu ska vi ta pulsen på världen!* några kvällar. Hon har i en tidigare bok skildrat hans barn- och ungdomstid fram till debutboken. Nu är hon med i leken på allvar.

Eller snarare i konstnärns-äktenskapets vardag: de gifte sig 1946 och var tillsammans så gott som varje dag fram till Lars död 1997.

Gunnel Ahlin, född 1918, skriver som hon fortfarande befann sig mitt i skeendet. Hennes detaljrika beskrivningar av vardagshändelser, umgängen, arbetet och resor vittnar om ett remarkabelt minne (och förmodligen ett stort antal anteckningsböcker).

Ändå saknas några intressanta pusselbitar, framför allt kring det som rör de svåra tidpunkterna i Lars Ahlins liv. Hans litterära tystnad under 1960- och 1970-

talen förbigås med en enda kommentar: "Om de här åren finns mycket att berätta men jag tänker inte göra det ..."

LARS AHLIN LED periodvis av depressioner, men om detta vill Gunnel heller inget berätta. Det väcker inte bara snopet hos den nyfikne läsaren utan leder också till en slagsida i porträttet. Vi får helt enkelt bara lära känna en del av författaren, företrädesvis den gladlynte, briljante och kreativa ... även om skrivkrampsrådslan stundvis kan anas mellan arbetsnätterna.

Men i många avseenden är bo-

ken rik. Den ger en god inblick i det hetsiga litterära 1940-talet och den bjuder på små skimrande vardagsporträtt av tongivande kolleger och vänner som skulptören **Arne Jones**, författarna **Karl Vennberg**, **Erik Lindegren**, **Werner Aspenström** och **Stig Dagerman**. I ett senare skede möter vi namn som **Ulf Linde**, **Arne Sand** och **Erik Beckman**. Jag fastnar särskilt vid miniporträttet av den för tidigt bortgångne **Arne Sand**, en av de mest idérika begåvningarna i svensk efterkrigslitteratur.

Hos Gunnel Ahlin är kärleken till livskamraten alltjämt över-

svallande. Hon är lojal in i minsta stavelse trots att det måste ha funnits ögonblick då lojaliteten torde ha ifrågasatts. Under lång tid skötte hon markarbetet som mor och hemmafru samtidigt som hon renskrev, läste korrektur och gjorde research i makens tjänst.

MÅHÄNDA FICK Gunnel Ahlins egna karriärplaner därför skjutas på framtiden. Det var först under 1960-talet, när maken tystnat, som hon tog steget in i författarskapet. Och med hennes hjälp fick också Lars ny kraft. Tillsammans skrev de *Hannibal segaren*, en förlös-

ning som satte fart på kreativiteten hos dem båda.

Nu ska vi ta pulsen på världen! Det var med det förlösande utropet Lars Ahlin återvände till litteraturen. Det bidrog också till att de sista åren blev ljusa.

Jag slår igen memoarboken och bestämmer mig. I sommar skall de illgröna volymerna läsas, de har samlat damm alldeles för länge.

Lars Bårtås

Gunnel Ahlin
Nu ska vi ta pulsen på världen!
Lars Ahlin 1946-1997
Albert Bonniers Förlag

Stöldsäkrat Munchmuseum öppet igen

Munch-museet i Oslo återinvigdes i helgen efter att man har installerat säkerhetsteknik för drygt 40 miljoner kronor. **Edward Munchs** världsbekända målningar *Skriet* och *Madonna* är fortfarande försvunna efter konstuppen mot museet i augusti förra året. *Skriet* i olja har ersatts av en mindre pastellmålning av samma motiv. På ojemningen *Madonna*s plats hänger nu en grafisk version av motivet, skriver BBC News. Säkerhetsarrangemangen innebär bland annat att samtliga konstverk som ställs ut har placerats i säkerhetsmontrar med pansarglas. Därmed har möjligheten till närstudier av Munchs konst försvunnit.